

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

Megjelenik minden pénteken egy iven és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Nem tagok egész évre 2 frttal fizethetnek elő, fél éves előfizetés el nem fogadtatik.

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Pénz- és értékküldemények az

ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ,
a lap szellemi részét illető közlemények az
ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉNEZ
czimzandók.

A hirdetési díjszabályzatot lásd az utolsó lapon

Szerkesztő bizottság: elnök **Paget János**; **Berde Áron**, **Szabó Samu**, **Szentgyörgyi József**, **Vörös Sándor**,
felelős szerkesztő: **Gamauf Vilmos**.

Tartalom: A bivaltehenek vemhessége, tejelési időszaka és tejelési hozama. **Szabó József**. — Az eke munkája. **Mihály Pál**. — A malacok felfalásának megakadályozásáról. **Ébner Sándor**. — A méhcsaládok háborgatásáról. — Válasz **Villási urnak**. **Kispál Sándor**. — A gyökérbeoltás. **K. Á.** — Egy tiszta óhajtás. **Szentgyörgyi Lajos**. — A gazdasági czimtár ügyében. — Meghívás az arad-hegyaljai borvásárra. — Korom, mint trágya. **W.** — Piaczi árak. — Hirdetések.
Külön mellékelve: **Egyleti mozgalmak**: közgyűlési jegyzőkönyv 1878 február 7-éiől.

A bivaltehenek vemhessége, tejelési időszaka és tejelési hozama.

Gazdaságom közel városhoz lévén, már évek óta tejjgazdaságot rendeztem be, nem mintha az egy külön gazdasági jövedelmező üzletág lenne, hanem mint gazdasághoz kellett trágyaszükségletnek — a folytonos istállóban létele által — szerintem legbiztosabb előmozdítója, megelégedvén azzal, ha a gazdaságban előállított takarmány méltányos árát megkapom, úgy hogy a trágya, mint haszon megmaradjon; hogy ezen kivánságom csakugyan teljesedik-e? szükséges volt a tejelési eredményeket jegyezni, a tejátvevőknek egy bizonyos minimum és maximum között levő tejmennyiség küldésére szerződésileg kötelezve lévén, a bivaltehenek bikafelvételeit jegyezni kellett, hogy némileg hozzávetőleg tudhassam, mikor hány bivaltehen bornyuzása várható és ezen több évi adatokból állítottam össze, hogy a bivaltehen vemhessége 320 naptól 340 napig terjed, úgy hogy a 25 drb. bivaltehennél az átlag 325 napra vehető fel.)*

*) Brassó melletti Rozsnyón (Rosenau) Stool állatorvos azt találta, hogy a bivalok vemhessége 324—332 napig tart, a mi az itt közölt adatokkal teljesen egyezik. A szakírók e tárgyban eltérőleg nyilatkoznak, így p. Dr. Giebel 10 hónapot, Fürstenberg és Rohde 12 hónapot vesznek fel.

Szerk.

Ugyszintén a tejelés időszaka 25 drbnál átlag 325 napra vehető fel, fordulnak ugyan esetek elé, hogy egyes bivaltehen 14—18 hóig is tejel, másnál, hogy már a 7—8-ik hónapban elrugott, de ezek kivételesek és rendszeren az annak idejében szükségelt, bikához való juttatás elmulasztásának következményei, a jobbkori elrugás pedig a cselédek kezelési hibáján alapul és ez az oka a tejelési átlaghozam aránylagos csekélységének úgy, hogy 25 drb bivaltehennél a tejelési eredmény átlaga csak 1100 liter és ha figyelemmel vizsgálom a tejelési kimutatást, azt látom, hogy némely bivaltehen 1500 litert is ad és ennek nem csak a bivaltehen fajtája, hanem a fejő cseléd eljárása is oka, mert ugyanazon bivaltehen más évben, például más cseléd kezelése alatt többet adott. Tejelési adataim biztosak, mert azok a havonkénti 2—3 szori próbamérésen alapulnak, hogy pedig itt nem irható fel tetszés szerinti mennyiség, azt ellenőrizem a városba küldött tejmennyiség jegyzékével, úgy hogy ezeknek némi csekély eltéréssel egyezniök kell, így például az 1876. év január 1-től december végéig a próbamérési könyvszerint mutatkozó összeg, az illető tejátvevők könyveiben beírt és átvett tejmennyiséghez és az el nem adott és a házszükségére fentartott tejmennyiségének summájával nagyon egyezik.

Volt egy év, a midőn az átlagos tejelés sokkal kedvezőbb volt és 1400 literre is felment, ezen időszak 1873. évi szeptembertől 1874 végéig terjedt, ennek oka azonban nem csak a bivaltehenek jóságában, hanem az akkor még külön istállókban (és nem mint jelenleg egyben) gyakorolni kellett felvigyázat hiányosságában, úgy szintén a fejő cselédnek, a tejelési képesség aránya szerinti ösztöndíj adásában leli magyarázatát. De igen hosszúra terjedne mindezeket részletezni és igen eltérnék a fenn kitűzött céloimtól, mert ezt is csupán a közölt adatok valódiságának kimutatásáért hoztam fel.

Szász-Fenes.

Szabó József.

Az eke munkája.

Nem kételkedhetni, hogy a gazdaközönség figyelmét e tárgy ez ideig is kikerülte volna, de miután érdekességét elvitatni hálátlanság lenne, annyival inkább, mert nincs eszköz a mezeigazdaság keretén belül, mely annyi figyelmet érdemelne, mint az eke, egy rövidke pillanatot szentelni nem leendő felesleges, haszon nélküli időpazarlás.

Elvitathatatlan, hogy a gazdasági eszközök között az eke az, mely az első helyet méltán kiérdemli. Lehet-e elgondolni és a legmakacsabb teoriában is felállítani, adott körülményeink között, egy gazdaságot, hol eke nem volna és annak szükségét ne éreznők? Hisz az eke képezi a gazdaságnak önmozgás nélküli életét és valamint az állati szervezetben levegő nélkül életet találni nem lehet, úgy egy gazdaság is eke nélkül még csak nem is tengetheti életét. Mert habár más gazdasági eszközökkel is épen azt, sőt talán még tökéletesebb munkát lehet véghezvinni, de miután mi a mezeigazdaság ezen magaslátára még nem emelkedtünk és ez még sokáig csak jámbor ohajtásunk tárgyát képezendi, az ekét mellőzni balgaság lenne, ott állván ijesztő rém gyanánt a bukás, mely a lassu munka miatt fenyeget.

Bár mily hosszasan is fejtegetjük a dolgot, oda kell vicsza térnünk, hogy eke nélkül nem gazdaskodhatunk. S épen azért, hogy ezen igazságnak minden gazda hódol, nem lehet eléggé bámulni, hogy épen oly kevés figyelmet fordítanak a gazdák az ekére, mint a minő figyelmetlenséget tapasztalhatni a többi eszközökkel szemben.

Az ekéknek számtalan alakjai vannak, melyeket itt felsorolni czélon kívüli volna. És ezen számos alakzatok közül egyik vagy másiknak határozott elsőséget tulajdonítani nem lehet, mert egyik itt, a másik amott t. i. a viszonyok különbözősége szerint nyeri el az elsőséget. Mindazonáltal igaz az, hogy a tökélytől, mint minden egyébnél, messze állunk és habár az újabb időben sebes léptekkel haladtak is előre ezen a téren, még sok kívánni valót hagytak fenn.

Hogy az ekét méltányolni tudhassuk és tanulhassuk, mindenekelőtt szükséges tudnunk, hogy miféle nevezetes munkákat végez az eke a mezei gazdaságban. Megjegyezni kívánván, hogy nem a munkák egymásutáni sorrendjéről, hanem azok összevont egészéről van szó. Erre nézve azt mondhatjuk, hogy az eke munkája a talajt illetőleg kettős: eröművi és vegyi. És ime e kettős munkánál, illetőleg annak végzésénél ítélni lehetjük meg az eke tulajdonképeni értékét, hol mindenekelőtt a használhatóság, nem pedig az anyag minősége mérvadó, mely utóbbi is bár tagadhatatlanul lényeges, de csak másodlagos szerepet játszik.

A szántásnál fő czélunk a talaj beeredését eszközölni. Ezen czél elérésére első kellék a talaj porhanyóvá tétele és így megnyitása a talajnak a légkör behatolására, mely első tekintetre ugyan egyszerűnek látszik és az is, de fontossága igen nagy. Erre eszközül az ekét használjuk fel. E munkánál hat tehát az eke a talajra eröművileg.

Az erkölcsi világban egy kifejezésre találhatni, „az ő munkáikról ismeritek meg őket.“ És mily szépen lehet tár-

gyunkra is ezt alkalmazni, mert az ekét is munkájáról vonhatjuk ítélet alá és csak akkor mondhatjuk jónak, ha a legszigorubb kritikát a kor kívánalmainak megfelelőleg kiállotta. És e részben a gazdának elfogultnak lennie nem szabad és a tárgy fontosságához illőleg kell figyelmét oda irányoznia, hogy ítélete elismerésre méltó legyen, — mert nem vethetjük el a jó fa-ekét egy csinosan kiállított, de figyelmes vizsgálat után rossznak bizonyult vaseke miatt, mert be kell vallanunk, hogy a gyárosok — tisztelet a kivételeknek — valóban sokszor kizsákmányolják a gazda figyelmellenségét, mondjuk restségét vagy tudatlanságát, takarosán elkészített, de nem számítás- és szakértelemmel szerkesztett ekéik által.

Valamely eszköz annál hasznosabb, minél kevesebb erőt igényel valamely munka végzéséhez és minél tökéletesebben végzi azt. Az eszközök alakjáról is már hozzávetőleges ítéletet mondhatni annak munkája felől és az erő nagyságáról, melyet munkája közben alkalmazni kell. Ha tehát valamely gazda tisztában van, hogy milyen ekét lehet jónak, czélarányosnak mondani, már ez által igen nagy hasznot biztosít magának, a meny nyiben ellenkező esetben a rossz, nagy erőt és a munka végzésére sok időt igénylő eke által oly károkat szenved, mely sok évi fáradsalmainak gyümölcsét emészti fel.

A talaj porhanyóvá tétele, megnyitása az eke munkájának legfontosabb teendője: egy mechanikai feladat, mely egy érzeink által észre nem vehető munkának szülő anyja. De ezen munka nem következhetik be, míg szükséges előzménye, a talaj megnyitása bevégzett ténynek nem mondható. Ez a vegyi folyamat — a talajban lévő különböző elemeknek egyesülése a növénytenyésztet lehetősítésére — habár első tekintetre nem is mondható az eke munkájának, de a figyelmeőbb vizsgálat arra enged következtetni. És valóban az is. Miként eszközölheti bármely híres vegyész két elemnek egyesülését, ha erre nézve a szükséges lépéseket, a két elemnek összehozását meg nem tette? És ime — ha nem is oly complicáltan — ezt végzi a gazda is ekéjével. És az a szegény ember, ki fáradt barmait kiakassza az eke elől, nem tudja, hogy ő az nap vegyész volt és ekéje egy nagy vegyteremnek, a mezei gazdaságnak egyik nélkülözhetetlen eszköze. Igen, mert az eke a talaj különböző anyagaiban az érintkezés hiánya miatt szünetelő vegyi változásoknak — azok összehozatala által — lendületet ad és a légkör szabad hozzájárulásával megkezdődik a növényi élet által szükségelt tápszeralakulás.

Igen természetes, hogy az első munka jóságától van függővé téve a második munka értéke, mert minél tökéletesebben végzi az eke az elsőt, minél nagyobb egyformasággal teljesítette nagyban és egészben véve a különböző anyagok összekeverését, annál jobban segítette elő a tápszer képződését és így a talajnak beeredését, a czél felé való haladást vagy annak teljes elérését.

Tudva tehát, hogy mily nevezetes rendeltetése van az ekének, nem kíván már bizonyítgatást, hogy az ekét a beszézésnél a legapróbb részletekig kell megvizsgálni, ha magunknak, kártól óvakodva, hasznot akarunk biztosítani.

Mihály Pál.

A malacz felfalatásának megakadályozása.

Némely kocza azon boszantó és kártokozó tulajdonsággal bír, hogy lefázás után azonnal vagy hosszabb-rövidebb idő eltelte után, megeszi malaczeit.

Midőn észre vesszük, hogy a kocza fiadzani készül, akkor tartózkodjunk közelében; a netán döglötten világra jött malaczkok azonnal eltávolítandók, úgy a malaczkozás befejeztével hátramaradt nyálkás hárttyák a fiaztató helyről azonnal kivitetnek és elásatnak.

A fiaztatóba ne helyezzünk hosszú vagy tulságos sok szalmát, mert a malaczkok alábuynak és a kocza agyonnyomhatja.

Ha döglött malaczkot érez a kocza, felébred benne a husvadás hajlama és így először a döglöttet, később az elevent falja fel.

Némelykor a malaczkok hegyes, kiálló, ugynevezett farkasfoggal születnek. Szopás alkalmával ily fogak sértik a csecset, a kocza fájdalommal érez, oda kap és megmarja malaczeit. A vér szagára kedvet kap-e különben is vadállat és sorba eszi kicsinyeit. A farkasfogak tehát harapó fogóval kitördellettnek.

A rosszul élelmezett éhes kocza az éhség által gyötörtetve saját szülőiteinek felfalásával csillapítja kínjait. Jó erőben levő és nem éhezett állat, csak kivételesen fogja malaczeit bántani.

A szoptatás első napjaiban a kocza nem szívesen hagyja el ketreczét. A rosz kondás tehát malaczeit mellett hagyja napokig a nélkül, hogy kieresztené vagy kihajtaná csak néhány órára is. Ily esetben csupa unalomból is malaczeit megevéására vetemedik.

Vannak azonban koczák, melyek mindezek tekintetbe vétele és elhárítása után is szokásuktól el nem térnek, hanem a mint a kondás távozik ketrecze mellől, mohón látnak a malaczevéshez.

Mint hogy pedig a malacz egyike a legdrágább pecsenyéknek és nem kocza hasába való, a gyakorlat emberei különféle szereket alkalmaznak, hogy a kocza e falánságát megszüntessék vagy megakadályozzák.

Sikeresnek bizonyult lefázás után a malaczkot bekenni pálinkával. A pálinkaszagú malaczkotól a kocza irtózik. E bekenést, ha 6—10 nap teljesítjük, a kocza felhagy rosz szokásaival.

Néhány év előtt egy társaságban hallottam, hogy legyen a kocza bár megrögzött malaczevő, még akkor is elhagyja azt, ha lefázás után azonnal $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{2}$ kígr. nyers, füstölten szalonná adunk neki.

Ez évben alkalmam volt e tekintetben kísérletet tenni és saját tapasztalatomból állíthatom, hogy használt. Ugy látszik a zsiros szalonnától megundorodik, megcsömörlik és felhagy szülőitei széttépésével.

Ébner Sándor.

A méhesaládok háborgatásáról.

A méhesaládok háborgatása sokkal kártékonyabb, mint azt bárki közülünk elgondolni képes volna. A méhészeztől irt könyvek és folyóiratok a méhek ellenségeinek egész özönét szokták felsorolni, azonban a méhállam beléletére káros háborgatásokról mindig megfeledkeznek.

Mindig legkártékonyabbak az oly időben történő háborgatások, midőn a méhek az idő mostohaságánál fogva előjátékot tartani nem képesek. Ilyen időszak az ősz és a tél. Elvitáztatlan dolog, hogy a méhesaládokat télire csendes, homályos és melegebb hőmérsékletű helyiségbe berakni igen czélszerű, azonban a berakásnál a legnagyobb óvatosság ajánlandó és a mennyire csak lehet, minden háborgatás kerülendő. Az oly méhesaládok, melyek elégséges téli táplálékkal bírnak, az ily helyiségekben szerencsésen élnek át a telet és a beköszönő tavasszal valódi nyereségnek tekinthetők. Nálam a fenti móddal betelelt méhesaládoknál csak is tizenegy méhe pusztult el, míg a háborgatottaknál kisebb-nagyobb számmal mindig hullottak el.

Az oly méhesaládok, melyek téli nyugalomukban háborgatva lőnek, ingerlékeny természetüket továbbra is megtartják és még a legkisebb zörejre is felzudulnak. Ebből következtetve bátran lehet állítani, hogy minél többször háborgatott valamely méhesalád a téli nyugalom ideje alatt, a létszámból annál többet, míg ellenben minél ritkább volt a háborgatás, a létszámból annál kevesebbet veszített. Népgazdag méhesaládokkal birni feladata a méhésznek. Ezek a mellett, hogy téli készletüket begyűjtik, még felesleget is adnak. A családokat teletől mézzel ellátni még a legeggyűgyűbb méhés is tudja; mert ebben mi mesterség sem rejlik.

Ennél még nagyobb mesterség a családokat úgy kezelni, hogy azok a tavasszal, vagy a nyáron, szóval a hordási idő alatt elég erősek és népések legyenek.

A fentemlített szabály különben is igen egyszerű magyarázatát a következőkben leli. A háborgatott méhek azonnal a méznek esnek; mert azt hiszik, hogy a tulajdonos őket a méztől akarja megfosztani és így magukat pár napra mézzel ellátni akarják. Mézgyomrukat mézzel megtömik és mivel az alkalmatlan időjárás miatt ki nem repülhetnek, a méznek csak is egy részét rakják vissza a sejtékbe, a többi pedig a gyomorban marad.

A gyomor ily nemű túlterhelése oly időben, midőn a méheknek a természet által parancsolt téli álomban kellene szenderegni és midőn a gyomor működése korlátozva van, betegséget, sőt halált is vonhat maga után.

De tovább menve, még azt is merem állítani, hogy legnagyobb részben a téli nyugalomban való háborgatások okozák a vérhast.

Felette nagy ügyelettel kell arra lenni, hogy a családok a teletelt helyiségekben még a legesekélyebb háborgatásoknak se legyenek kitéve és a legnagyobb vigyázattal legyünk arra, hogy semmi zavargás ne kényszerítse a méheket a téli álomból való felébredésre és azzal téli helyzetük megváltoztatására. A méhek téli álmukat fűrt- vagyis helyesebben gömbalakot formálva alusszák át. A téli háborgatáshoz nem csak a kopogást és dobogást sorolhatjuk, hanem még a garázdálkodó egereket, a hideget, éhséget és az ez időben igen káros napsugarakat.

Az éhség rákényszeríti a méheket, a fűrt- vagy gömbalakú csomóból elmászni és eleséget keresni. Ezért kell nagy ügyelettel lenni a téli táplálék elhelyezésénél, — mellyel egyszers-

Egy szóval, ha megrendeléseim ez évben is meghaladnák készletemet, nem volnék képes szükségletemet más kertész-től szerezni bé!

Pedig ez a kertészek megszokott eljárása. Az ültetés mélységére nézve — nem vitatkozom, mindkettőnk mellett hatalmas elvek küzdenek és én annyiban hátrányban vagyok, mert gyakorlati tapasztalataim nem oly szélesek és nem oly keletiek!

Legyen szabad egy füst alatt elmondani egyet-mást az olyan ember bajairól, ki mint én is efféle fül nem hallott dologhoz kezd!

Először is, hogy újból a drágaságra térjek vissza, egyik jeles külföldi rózsatenyésztő barátságosan figyelmeztetett, hogy a collegialitás ellen vétek, midőn a legujabb faju rózsákat, melyeket Schwartz, Maeen, Souppert, Leveque 25—30 franc adnak, én 8 frtért vesztegetem!

Egy igen tisztelt barátom pedig azt mondotta, hogy a Lipót mezőn már bizonyára számomra berendezett helyiségtől csak úgy menekülhetek meg, ha valaki megrendel egy 8 frtos rózsát, mert akkor azt kell becsukni.

S lám megmenekültem, mert mindkét faj rózsára kaptam megrendelést!

Egyáltalán aránylag nagyobb keletnek örvendenek a drágább újdonságok, mint a kipróbált Marechal Niel, Baron Gonella, Souvenir, de Malmaison, La France stb., pedig ezek birják mind azt, a mi egy rózsát széppé tehet, ezeket tulszárnyalni már alig lehet.

Nagy hibája a magyar embernek, hogy a számról csak olvasni és beszélni szeret, de okoskodása in praxi oda megy ki, hogy azt, a mit itthon megkaphatna olcsón, (és azon tudattal, hogy kiadott pénzét újból ezen magyar ember veszi, mint igyekezetének jól megérdemelt jutalmát) azt meghozatja külföldről, mert akkor dicsekedhetik, hogy annyi meg ennyi összeget adott ki külföldi kertészeknek, idegen vasutak.

Jönnek azután a jóakaratu figyelmeztetések, melyek értésére adják az embernek, hogy a ki a megye dolgaiba is belemer avatkozni és igényt tart arra, hogy számára a közügyek terén is helyet szorítsanak, attól több komolyságot lehet megvárni, minthogy rózsát tenyészten ott, hol a szilvafa is megél!

Egy szóval „a chorista élet kutyakenyér.“

Pedig hát nagyobb szerencsétlenség velem sem történhetik, mint a ki bornyu- vagy juhval kereskedik, legfennebb belevesztek, de annyit még is nyertem, hogy az utánam következő számára már utat törtem!

De már talán a kelletnél is többet foglalkoztam e kérdéssel; nem veszem továbbra igénybe a tisztelt olvasó becses figyelmét; kit e kérdés érdekel, tiszteljen meg becses látogatásával és akkor a többi nehézségeit elmondja

Kispál Sándor.

A gyökérbe-oltás.

Sok kertben találunk oly elvénült gyümölcsfát, a mely már többé gyümölcsöt nem hoz és így bátran kivágható, de ha már az ily fákat kivágjuk is, mert egyébre többé ugy sem valók,

igyekezzünk legalább azok gyökerének hasznát venni Igen, mert hasznát lehet azoknak venni, miután azok egy ujnyi vastagságtól kezdve egy lúdtól vastagságig nemesítésre mind alkalmasak; ám de arra ügyelni kell, hogy azok hajszálgyökerekkel el legyenek látva.

A 8—12 centimeter hosszú darabokra vagdalt ily gyökéralanyokba az oltás vagy párosítás után, vagy a kecskelábbal történik és a bénomésított gyökéralanyok azután ugy ültetnek el, hogy a nemesítési hely 4—5 centimeterrel vastagon legyen földdel takarva és az oltógalynak 2—3 szeme legyen csupán a föld felett.

Seigershmid makói kertész, ki ezen nemesítési móddal kísérletet tett, kísérletéről ezeket írja: Az én általam 1876 jan. 19-én nemesített és márcz. 17-én a szabadba kiültetett olványok sept. 10-ig 40—50 centimeter hosszú hajtásokat tettek, de hozzá kell tennem, hogy kései fagyok és egy igen kedvezőtlen nyári tenyészet azokat igen visszatartotta.

Ily módon még az oly gyümölcsfának is hasznát lehet venni, a mely már a tüzre kerül, miután abból számos oltásra alkotott alanyt nyerünk.

Ezen eljárásnak előnyei a következők:

1. Az ily nemesítés által előbb nyerünk gyümölcsstermő fát, mivel azon időt, mely az alany felnevelésére szükséges, megnyerjük.

2. Az oltó galyak az alannal való összeforrása sokkal gyorsabb és biztosabb.

3. Sok kertész van oly helyzetben, hogy jó alanyokra szert nem képes tenni, míg ily gyökérseletekhez könnyen hozzá juthat, miután olyakat minden vadalma, körte, cseresznye szolgáltat.

Ezen nemesítési módról már Sickler 1804-ben „Deutscher Obstgartner“ czimü műve XXII kötetének 92 lapján megemlékszik mondja Seigerschmidt és pedig hogyan oltják be a tatárok a fáikat a Krimben czimü jegyzetben: A fák szemzése a tatárok és görögök között még igen kevésé ismeretes és ezért nem is található náluk azon jobb faj kajszin és ősz barackfajokat, a melyeket oltás által nem lehet szaporítani. Az oltásban ellenben igen ügyesek és azt jobban ki sem lehetne gondolni, mint a mint ők azt üzik, különösen Bacht-schi-Seraiban, a hol a gyökérbe oltás van szokásban és a mit közel egy araszra a föld alatt visznek véghez, a mi által nemcsak, hogy sokkal egészségesebb törzsű fákat kapnak, hanem maga az oltógaly is hajt idővel néhány szál gyökeret, a mi által annál tartósabbá válik.

K. A.

Egy tiszta óhajítás.

Vannak napjainkban mozzanatok, melyek egész valónkra zsibbasztólag hatnak, körülmények, melyek aggodalomta ejtenek, nem mutatkozván egyetlen fény sugar, mely oly utra irányulna, hol valami felemelőt láthatnánk. Ily szomorító helyzetben végtelenül jól esik oly dolgok felől értesülnünk, mint a milyet a gyümölcsészet érdekében Csikmegye derék alispánja és

főjegyzője mutattak fel, ama nálunk még példátlan cselekményük által, mely szerint 177 frtot gyűjtve össze, 59 példányt hoztak meg Bereczki Máté, kitűnő pomologusunk „Gyümölcsészeti vázlatok” című nagy jelentőségű művéből, így akarván lendületet adni hazarészünk gyümölcsészetének.

Melegen üdvözljük Csikmegyét, mint zászlóvivőt e téren is! s egyszermind lelkes néptanítóit, azon életre való eszméért, miszerint e lapokban már jelzett — összettel tartandó szellemi szakgyűlést gazdasággal kapcsolatosan szándékoznak megtartani.

. székely vér
Minden cseppje drága gyöngyöt ér!

E valóban tiszteletet érdemlő mozzanatoknál és máskor is, akárhányszor eszünkbe jut az a közmondás: e capite foetet piscis, mely ha igaz, igaz is marad, hogy a jó példa vonz. Oh legyen hála a gondviselésnek, hogy a nap édes hazánk keleti egén — a pomológiát illetőleg is — ily áldást hozóban kezdi árasztani sugarait!

Vajna e nemes férfiak törekvése nem kerülne ki figyelmét a többi megyék, illetőleg egyházi, világi és főképp a tanítóképezdek előjáróinak is!, mely utóbbiak és a bizony a többiek is — tisztelet a ritka kivételeknek! — ez érdekből még eddig ugyszólva csak látszat, a mit tettek és pedig itt lenne valódi bölcsője ezen iparág művelésének.

Hisszük, hogy az illetők látva keleten a csillagot, nem maradnak soká nemes buzgolkodásukkal, követni fogják e nagy horderejű példát!

Oh ne is engedjék az igen tisztelt előjáróságok e kiáltó szót — Csikmegye szózatát — hijában hangzani el a pusztában, sőt a haladás fényénél tessék szorakozni, hogy így gyümölcsészetünknek általános felvirágzását viribus unitis sikeresen eszközölhessük.

Szentgyörgyi Lajos.

A gazdatisztikar cím- és névtára ügyében.

mellyet „Gazd. zsebnaptáram” melléklete, a „Magyar gazdák évkönyvében” ezentul folyvást felvenni szándékosom: ezennel felkérem a t. gazdatiszti osztály minden tagját, hogy a nevezett cím- és névtárnak jövőre minél tökéletesebb kiállítására segéd kezet nyujtani sziveskedjenek a részben, hogy azon uradalmak és birtokokból, melyeknek cím- és névtára az ideai évkönyvben már benn foglaltatik, az egy év óta történt változásokat, azon uradalmak és gazdaságokból pedig, melyek még abba felvéve nincsenek, a gazdatiszti cím- és névtárt folyó év márczius hó végéig nevem alatt Gödöllőre beküldeni sziveskedjenek. Ugyancsak addig kérem az ezen „Évkönyvbe” szánt gyakorlati irányu czikkeket is — milyeket annak értéke emelése végett minél több oldalról kérek — beküldeni.

Kodolányi Antal.

Meghívás

az arad-hegyaljai borvásárra.

Tartatik: Aradon, 1878. márczius hó 16, 17 és 18-án.

A magyar borvidékek között az aradi Hegyalja igen nevezetes helyet foglal el, mert nemcsak annak 10,000 katastralis holdat meghaladó területe, hanem kedvező fekvésén, forgalmi és közlekedési összeköttetésein kívül, termékeinek kitűnő anyaga és ennek tiszta kezelése is kiváló természeti és üzleti előnyöket biztosítanak számára.

A londoni, párisi és bécsi világtárlatok, továbbá a belföldi kiállítások alkalmával az aradi borok mindig elsőrendű kitüntésekben részesültek, de a jelen kor fejlődésének színvonalára mostanáig itt fel nem emelkedett kereskedelem nem tudta azok megbecsülhetlen előnyeiket kellőleg felhasználni.

Az alig egy pár éve keletkezett kereskedelmi és iparkamarának is idő kellett, míg magát a borászat valódi szükségjei tekintetében tájékozta, de később csakhamar meg kellett győződnie arról, hogy az arad-hegyaljai boroknak csak alkalmas kell szerezni és azok az őket joggal megillető helyet minden rendkívüli eszközök segélye nélkül is, csupán ismeretök terjesztése által, a versenytéren minden bizonnal elfoglalandják.

Az aradi Hegyalja kitűnő termékei közül a fehér magyar aradi asztali bor zamata, hűség és könnyen emészthetőség tekintetében a legjobb francziaborokkal bátran sikra szállhat és ezek felett, még azon előnye van hogy ritka mennyiségben tartalmazván citromsavat, bővebb élvezet után sem okoz keletlenséget és a legmelegebb időben is vízzel vagy savanyuvízzel vegyítve kellemes üdítő italul szolgálhat.

A magyarádin kívül az aradi Hegyalja egész sorával dícselkedhetik a jó minőségű fehér boroknak, mert kezdve Mokrától, Pankotán, Muszkán, Galsán, Világoson, Kuviban, Kovaszinczon, Gyorokon és Radnán azok évenként nagy mennyiségben természetnek.

A vörös borok közt legelől a ménesi vörös bor említendő, melyek jeleségét közelebről jelezni szükségtelen, mert azok a maguk nemében ép úgy királyi tekintélynek örvendenek, mint a finomabb fehér borok közt a tokaji. Ezen vörös borok különben finom, enyhe, fűszeres és illatos zamatuk, bő cukor és villsav tartalmuknál fogva párjukat ritkítják és gyógyászati célokra, különösen az üdülők erejének gyarapítására nézve kitűnők.

Jeles vörös bor termeltetik továbbá nagyobb mennyiségben még Kuviban, Gyorokon, Paulison és Baraczkán. Azonkívül riesling, csemege, szalma és egyéb boroknak is nagy készletével rendelkezik e vidék.

Mindezen borok termelői nagyjából Arad szab. kir. városában laknak, az összes borkereskedés itt van központositva, mi annál könnyebben történhetett, mert nincs az országban vidéki város, mely annyi közlekedési eszközzel rendelkezne, mint Arad, mely jelenleg négy vaspálya érintkezési pontját képezi és az Arad-Hegyalja helységei közül Pankotán, Világoson, Gyorokon, Paulison és Radnán rendes vasúti állomások vannak.

A természet és üzleti segédeszközök minden előnyeivel el van látva tehát e borvidék, mely jelenleg több kitünő termésű évek borkészletével rendelkezik. A kamara által rendezett borvásárra a legkülönfélébb borok igen nagy mennyiségben lesznek bejelentve, miért az a borkereskedőknek akár kész vásárlásra, akár e hegyvidék közelebbi megismerésére nézve, igen kedvező alkalmul fog szolgálni.

A kamara által tavaly ápril hóban rendezett borvásárra 102 termelő részéről több mint 40,00 hectoliter különféle bor volt bejelentve.

Az idei borvásár alkalmával egyszersmind megengedtetik, hogy magyar és osztrák iparosok borászati eszközöket is kiállíthassanak, mi reájuk nézve annyiban haszonnal járhat, a mennyiben gyártmányaikat itt nagyobb, érdekelt közönségnek mutathatják be.

Alulirt kereskedelmi és iparkamara ennél fogva azon felhívást intézi a bel- és külföld t. cz. borkereskedőihez, a borkészítő közönséghez, hogy az általa rendezendő és f. évi márczius hó 16, 17 és 18. napjain tartandó arad-hegyaljai borvásárt meglátogatni szíveskedjenek.

A kamara irodája (főtér színházi bér-épület, északi rész I. emelet) minden, a borvásárra vonatkozó felszólításoknak készséggel eleget teend és a szükséges felvilágosításokat a legrövidebb idő alatt megadandja.

Arad, 1878. január hó végén.

Az aradi kereskedelmi- és iparkamara:

Deutsch Bernát s. k.,
elnök.

Dr. Gaal Jenő s. k.,
titkár.

Korom, mint trágya.

A korom a növényi tenyésztetre nagyon erélyes hatást gyakorol, főleg a fű, hagyma, burgonya és mindenféle gyökérnövényre. Ha 9 rész kormot és 1 rész sötét vegyülünk, oly trágyaszert kapunk, mely az istállóiban sokszorosan felülmulja. A kertben a kormot a legnagyobb sikerrel lehet alkalmazni. A veteményesek ágyásait már ősszel kormot, só és hamu keverékkel lehet trágyázni, minek következtében nemcsak a növények fognak buján diszteni, hanem számos rovarról is mentve maradni. Gyümölcsfákra a koromtrágya — szintén ősszel — nagyon kedvezően hat, sőt azt is észlelték, hogy ott, hol a fák tányérjai korommal lettek behintve, a téli araszló (Geometra brumata) csak elvétve volt található, úgy látszik, a koromnak erős szaga tartotta távol. Cserépnövényekre a kormot csak folyékonyan szabad alkalmazni, mit legcélszerűbb úgy eszközölni, hogy a víztartó kádakba mindig egy kevés kormot hinthünk. A korom feloldását úgy lehet siettetni, ha forró vízzel öntjük le. Sárgarépa, egyáltalában répára jobb trágyát a koromnál keresve sem találunk, gyepen pedig kiválóan szép, setét zöld fűnövést idéz elő, de a behintésnek csak esős időben szabad történnie. Ne felejtjük azonban, hogy a korom erős, maró anyag és ennél fogva főleg fiatal gyengéd növények trágyázására óvatossággal lesz használandó. W.

Lapunk mai mellékletét

Veisz József kolozsvári előnyösen ismert magkereskedésének árjegyzékét melegen ajánljuk t. olvasóink szíves figyelmébe.

Piaczi árainkat illetőleg

megjegyezzük, hogy Beszterce, Deés, Déva, Fogaras, Gyula-Fehérvár, Nagy-Enyed és Torda újabb heti vásáraitól tudósítást nem vettünk, a dévai gabna árak 100 kilogrammonként vannak jegyezve. — A hectoliter árának átszámítása a régi mértékre nagyon egyszerű: az összeg egy tizedrészét leütve, a maradék a gyakorlat igényeihez képest elég pontosan három véka árának felel meg. P. o. buza hectoliterje 800 kr., leütve a tizedrészt, 80 krt. marad 720 kr., mint három véka, tehát 240 kr., mint egy vékának ára!

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS.

Hirdetések.

Pénz-kölcsönök

a birodalom bármely részében, telekkönyvezett földbirtokra 1000 frttól kezdve bármily magas összegig 5 és 6 % kamat mellett törlesztésre és 5000 frton felülieket még előnyösebb feltételek mellett gyorsan eszközölök, bővebb felvilágosítással készséggel szolgálók. Bekebelezett terhek kifizetését szintén eszközölöm.

(6) (5-26)

Voith Gergely.

Kolozsvártt, párisuteza, 19. sz. saját ház.

(Értekezhetni személyesen vagy posta útján naponta d. u. 1-4 óráig)

CSIKY IMRE

(9.) Kolozsvártt. (3-12.)

Ajánlja már 13 év óta jó hirben álló és elismerésben részesült első rendű valódi Erfurteri vetemény. virág és igen kitünő gazdasági magraktárát. Együttal figyelmezteti a t. gazdaközönséget, ha valami vető magja vagy eladó, vagy bizományba kiadó volna legyen szíves azt levél útján, vagy személyesen megkeresés alkalmával tudomására hozni.

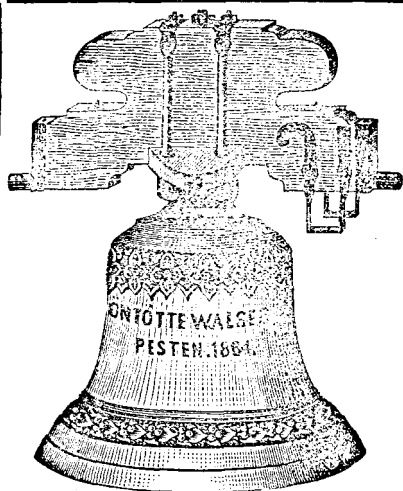
A keszthelyi gazdasági tanintézet kertészeténél a szokásos gyümölcsfákon, gyökéres szőlővesszőkön és kerti magvakon kívül kapható még 10000 darab 3 éves oportó vagyis kék Portugizi, ezre 16 forintjával; 72 faj burgonya, fontja 25 krral; 5000 darab eserepben törpére és vadra ojtott mindenféle gyümölcs és magas törzsű rózsafa, darabja 50-60 krral; valamint több ezer, igen szép törpe és vad alany, ezre 15-20 forintjával.

Árjegyzékkel bérmentesen szolgál

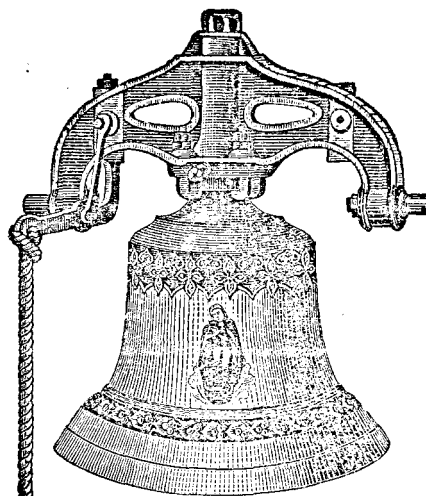
(12.) (1-3.) az intézet kertészete.

Tömlő-orsók, kovács-fúvók, takaró-ponyvák, tized mérleg és súlyok.

kerti- és kézi fecskendők, tüzi vedrek, pemeték, toló- és mászó létrák

Harangok
fa és vaskalappal.
Tüzoltó szerelvények.
Borlehuzó gépek
teljesen felszerelve.
Gummi és kender
tömlők, gummi kö-
penyegek.
Szivattyus és házi
kutak, azonkívül

rugany-mérga és guttaperga árúk minden czélra, nevezete-
sen lapok, szellentyűk, zárkarikák, zsinórok

szerelő és javító műhelye; elvállal kutak, gépek és vízvezetések berendezését és javítását. (3.)

WALSER FERENCZ első magyar gép- és tüzoltó szerek gyára, harang és érczöntöde Budapesten,
fiókraktár Kolozsvártt, bel-monostor utca 12. szám.

villanyos házi és szoba-táviridák, vezetékek tüzoltó egyletek részére

P i a c z i á r a k.

A heti vásár		Egy hectoliter (=70 kupa)						100 kilo		1 köbméter	1 kilo
helye	napja	tiszta buza	telegy buza	rozsa	árpa	zab	törökbuza	széna	szalma	tüzifa	marhahús
á r a k r a j o z á r o k b a n											
Beszterce	febr. 5.	850	600	—	—	250	600	240	75	300	28
Brassó	febr. 8.	960	780	625	560	320	480	220	130	360	36
Csik-Szereda	febr. 7.	1025	850	670	525	350	550	280	100	175	24
Déa	febr. 5.	780	690	600	—	225	510	360	100	200	28
Déva	dec. 23.	1100	700	950	—	860	720	260	180	220	36
Erzsébetváros	febr. 9.	875	725	650	—	320	575	300	130	300	34
Fogarás	jan. 25.	920	880	720	—	300	600	220	150	350	34
K.-Fehérvár	jan. 26.	876	700	600	—	320	600	380	170	310	38
Gy.-Sz.-Miklós	febr. 9.	800	500	650	540	225	575	75	20	—	28
Kolozsvár	febr. 14.	780	—	553	—	260	600	240	140	300	38
K.-Vásárhely	febr. 7.	850	700	625	500	250	600	300	100	350	34
Nagy-Enyed	jan. 24.	850	675	550	—	280	525	240	80	235	32
N.-Szeben	febr. 12.	900	770	670	550	300	670	200	130	320	36
Segesvár	febr. 7.	900	670	650	—	280	550	160	90	190	32
S.-Sz.-György	febr. 11.	920	880	640	500	320	480	250	150	250	32
Szamosújvár	febr. 11.	940	675	605	—	260	640	360	70	400	30
Sz.-Régen	febr. 7.	850	665	565	483	245	625	240	120	230	32
Sz.-Udvarhely	febr. 12.	900	750	700	—	250	550	180	40	180	28
Torda	jan. 27.	850	700	650	400	250	550	250	36	320	36
V.-Hunyad	febr. 9.	950	800	700	—	250	550	160	80	200	36

Mellékletek

100 darabonként 1 forint 40 krajával számíttatnak.

A hirdetés szövegét
a t. megrendelők minden külön díj nélkül tet-
zés szerint akárhányszor változtathatják.

Az „Erdélyi gazda“ hirdetési díjszabályzata.										
A kívánt tér megnevezése	széri hirdetésnél									
	fizetendő forint									
	1	1-3	1-6	1-12	1-18	1-24	1-30	1-36	1-42	1-52
10/16 v. egész oldal	8	24	45	85	120	160	180	200	220	260
8/16 v. fél „	4	12	23	43	60	80	90	100	110	130
4/16 v. negyed „	2	6	12	22	30	40	45	50	55	65
2/16 v. nyolczad oldal	1:50	4:50	8	12	16	22	24	26	28	33
1/16 v. tizenhatod „	1	3	4	6	8	11	12	13	14	17

Ezenkívül 30 kr. bélyegdíj annyiszor, a hányszor a hirdetés megjelenik.

Egyletünk t. tagjai és lapunk t. előfizetői

25% vagyis egy negyedrészt engedményben részesülnek, ha hirdetésük beküldésekor tagsági vagy előfizetői minőségükre hivatkoznak.

Egyleti mozgalmak.

Az erdélyi gazdasági egylet közgyűlése

1878. február hó 4-én.

Tartatott egyleti elnök Tisza László elnöklete alatt; jelen voltak: Báró Huszár Sándor és Szabó József alelnökök, Farnos Elek, Csulak Dániel, Szenkovich Márton, Kuliseky János, Gróf Teleki Károly, Gróf Horváth Tholdy Lajos, legifjabb Gróf Bethlen Sándor, Báró Bánffy Ernő, Miksa Imre, Vörös Sándor, Gróf Eszterházy Kálmán, Gróf Bethlen Gergely, Páll Sándor, Szabó Samu, Berde Áron, Szentgyörgyi József, Báró Bánffy Dániel, Gróf Wass Albert, Báró Wesselényi Ferencz, Gróf Bánffy Béla, Dávid Antal, Walter Lajos, Kertész György, Magyar Mihály, Inczedy Samu, Gróf Lázár Miklós, Paget János, Dr. Hintz György egyleti pénztárnok, — a jegyzőkönyvet vitte Gamauf Vilmos egyleti titkár.

25. Elnök Tisza László: megnyitó beszédében, midőn első sorban örömmel üdvözlö a megjelent t. tagtársakat, nem hallgathatja el másrészt őszinte sajnálkozását a felett, hogy az egyletnek majd 300-at tevő tagjai közül csak ily keveseket tisztelhet a jelen közgyűlésen. Az egylet felejtetlen elhunyt elnöke többször hangsúlyozta azt, hogy a közöny a legnagyobb nemzeti nyavalyák egyike, és fájdalommal kellett épen elnöklete első évében meggyőződnie, hogy a t. tagtársak buzgalma, kivált a szakosztályi működést tekintve, mennyi kívánni valót hagyott fenn. Rövid visszajelentést vetve az elmúlt évre, melyet az áldásosak közé egyáltalában nem sorozhat, mert a keleten folyó háboru, a viszálykodás a monarchia két felé között, a kedvezőtlen eredmény a termésben bizonytalanná tették és megzsibbasztották a gazdasági működést, felhalmozta és jövedelmezés nélkül hevertette a pénzügyekben a pénzt. A lefolyt év magára az egyletre sem mondható virágzó, így több kitűnő tagját elvesztette, ezek közt tiszteletbeli tagját Entz Ferenczet, ki a gyümölcsészet és szőlészet terén hervadhatlan érdemeket szerzett magának; Nagy Elek a választmány buzgó tagja, összesen haton hunytak el az egyleti tagok közül, míg ezek száma csak nyolccsal szaporodott, s ez idő szerint 294-et tesz. A mi az egylet anyagi állását illeti, ez idő szerint 104 ezer forintot tesz az egylet activ vagyona, de ebből 10 ezer forint többé-kevésbé biztos várandóság; de örömmel tudatja a közgyűléssel, hogy a jövő évi költségvetés deficitet nem mutat fel. Beszéde további folyamában köszönetet mond a kormánynak és egyeseknek az egylet iránt tanúsított pártfogásukért s újlag nagyobb buzgalomra kéri fel az egylet tagjait.

Az elnöki megnyitó helyesléssel tudomásul szolgál.

26. Egyleti titkár Gamauf Vilmos:

Tisztelt közgyűlés!

Ismét letűnt egy év, melynek fontosabb egyleti mozzanatairól igazgató választmányunk számot kell, hogy ad-

jon a t. közgyűlés előtt, mely hivatva lesz itéletet mondani a felett, hiven sáfárkodott-e a t. tagok bizalmával megajándékozott testület az egylet anyagi és szellemi kincseivel, vagy pedig nem? Azt hisszük, hogy most is azon méltányos és elnéző itélettel fogunk találkozni, mely eddigi működésünket kísérte, mert a t. közgyűlés épen jelentésünk során több ízben fog meggyőződni arról, hogy legjobb, legüdvösebb szándékaink és terveink meghiusulása nem a mi akarathányunkon, hanem általunk le nem győzhető kültényezőkként ellentétes működésén mult. Az igazgató választmány nem is vesz és vehet a maga részére igénybe egyebet, mint azt, hogy legjobb tehetsége szerint igyekezett hazánk gazdasági érdekeit képviselni, egyletünk ügyeit előmozdítani és legszebb elégtétele az leend, ha önzetlen jó akaró törekvéseit a t. közgyűlés is elismeri.

Az egyletünk beléletére vonatkozó adatok rövid elősorolására terve át, megemlítjük, hogy az elmúlt évben egy közgyűlés és 17 választmányi ülés tartatott, hol összesen 327 végzés hozatott. A január hó 7-én tartott közgyűlés első sorban felejtetlen elnökünk, néhai Gróf Mikó Imre emlékének volt szentelve, valamint egyletünk legbőkezőbb támogatója Gróf Bethlen Lászlóról is kegyeletesen megemlékezett. Mindkét férfi emléke, kinek oly sokat köszönhetünk, nemcsak egyletünk hálás érzetében, de külsőleg és láthatólag megvan örökítve azon arcképekben, melyek egyikét jelenlegi elnökünk, másikat az egyleti tagok áldozatkészsége folytán, hazánk egyik első rendü képviselője, Pállik Béla művészi ecsetjének köszönhetünk és melyek tegnap óta hivatalos helyiségeinknek méltó díszét képezik!

A titkári hivatal ügyforgalma évről évre nagyobb mérvet ölt, mit nem csak az alább elősorolandó tárgyak sokoldalúsága és mennyisége, hanem a folyton szaporodó postaköltség is, mely 1877-ben 178 frt 3 kr-ra rugott, lehangosabban bizonyít.

A néhai elnökünk kegyessége következtében kedvezményi árban birt szállást 1877. Szent-Mihály napján el kellett hagynunk, azóta hivatalos helyiségeink a főtérre 36 szám alá az I. emeletbe lettek áttéve s a támasztható méltányos igényeket ki is elégítik.

Egyleti leltárunk nevezetes szaporodást nyert az által, hogy az eddig fele részben birt Wertheim-pénztár teljes tulajdonunkba ment, ennek trezorja most közel 60,000 frt névértékű papirt foglal magában, melynek kulcsa egyletünk egyik alelnökénél áll. Azonkívül megszereztünk egy nagy irattári szekrényt, mely tágas és szétszedhető lévén, az ebbeli szükségletnek huzamos időn át fog megfelelhethni.

A mennyire a korlátolt pénzügyi helyzetünk engedte, igyekeztünk anyagilag is támogatni mindazon rokon mozzanatokot, melyeknek pártolása ugyszólván hivatásszerű kötelességünkben áll. Hazai gazdasági szakirodalmunk összes lapjait és a külföldi jobb termékek egy részét megrendel-

tük, ezeknek száma jelenleg 30-at tesz, és csak azt lehet méltán sajnálni, hogy oly kevéssé vannak a t. tagok által igénybe véve, holott mostani helyiségünk egyik szobája, mint kényelmes olvasó terem kínálkozik. Reméljük, miszerint e jóakaratu figyelmeztetés buzdítani fogja a helyt lakó vagy időnként bejövő tagokat, hogy az e szakközlönyökben lerakott drága kincset a maguk javára minél inkább értékesíteni is fogják.

A lótenyésztés emelésére alakult részvénytársaság közhasznu törekvéseit nemcsak lapunk utján előmozdítani igyekeztünk, hanem egy 100 frtos részvény megvásárlásával szerény helyzetünkhez képest azt anyagilag is gyámoltítani kívántuk.

Az 1876-iki közgyűlés intézkedése folytán felállított hat szakosztály u. m. közgazdasági, földmivelési, állattenyésztési, erdészeti, kertészeti és szőlészeti szakosztályok működésére nézve megkell általában véve jegyeznünk, hogy az korántsem kielégítő, még pedig nem is azért, mintha tán nem elég és fontos ügyekkel foglalkoztak volna, hanem csakis azért, mert a t. tagok részvétlensége a nagyobb mérvű tevékenységnek átléphetlen korlátot szabott. Mindaddig míg — a mi ugyan elég szerény kívánság — minden szakosztály kebelében legalább három buzgó és szakértő tag nem találkozik, ki az odautalt vagy a mi főfeladat lenne, az önként felkarolt ügyek véleményezését, letárgyalását, előkészítését teljes odaadással végezné, mindaddig az elnökség, az igazgató választmány, a titkári hivatal legdicséretesebb buzgalma sem lesz képes oly és annyi eredményt felmutatni, mennyit egyletünk és országrészünk jól felfogott érdekében tőlünk megvárni lehetne! Ezelőtt egy évvel a szokatlanul nagy számmal összegyűlt t. tagtársak épen e helyen hallgatták méltó figyelemmel az elnöki beszédet, mely többek közt ezt is mondá: „Törekedjünk az egylet szellemi működésének élénkítésére, a szakosztályi — egykor oly sikeres, ma már csak feledésbe ment — munkálkodás komoly megújítása, az egylet különböző gyűléseiben való buzgó részvétel által,“ — hallgatták zárszóul fejlethetetlen vezetőnk Gróf Imrének aranyigazságu mondását: „A közöny a legnagyobb nemzeti nyomorúság“, — de mindezen szép buzdításnak nem volt meg a kellő sikere. A magunk önző szempontjából őszinte sajnálattal látjuk, mint köti le legjobbaink idejét, erejét a törvényhozó magas tisztjének teljesítése, az autonom egyház jogainak védelme, vagy a municipium önkormányzatában való részvétele, mert reánk a sor többnyire csak akkor kerül, ha mindezeknek előbb elég lett téve. E tényezők elodázhatlan hatása alatt állva kell mentséget talánunk arra nézve, ha működésünk összege a szigorú bírálót nem elégitné ki, ha nem juthatunk el a tevékenység azon fokára, melyet a lajtántuli hasonrangu egyletek elfoglalnak, és e rövid, de tán nem egészen felesleges kitérés után, szenteljünk néhány szót szakosztályaink munkálkodásának, ezuttal csak vázlatosan emlékeztetünk meg róluk, miután az egyes tárgyakra ugyis külön és tüzetesebben fogunk visszatérni.

A serény munkavégzésben most is a kertészeti és művészeti szakosztály nyeri el a pálmát, mely a lefolyt 1877. évben 51 ülést tartott, még pedig hetenként szerdán délután 4 óraker, mindegyik ülésről pontos jegyzőkönyv vezetett. Négy ülés az egyleti köztelken, egy, szakosztályi elnök id. Bodor Pál házi és házsongárdi kertjében, a többi az egyleti irodában tartatott. Az ülések idejét tulnyomólag a köztelki kezelési rendszer megváltoztatása és annak alkalmazása vették igénybe, a kert ismételt lenltározottat, beosztatott és a termelendő fajok meghatározottak. Ezenkívül a szakosztály a következő szellemi munkásságot fejtette ki: különféle szakthemák feletti vitatkozás volt 7 ülésen; szaklapok cikkeiről referálva lett 2 ülésen; vélemény adott három esetben u. m. a viaszhamisítás, a Dömötör-féle méhkaptár és a szolnok-jász-nagy-kunmegyei községi faiskolai javaslat tárgyában. Oct. havára kertészeti kiállítás tervezett, melynek programja alaposan ki volt dolgozva, de az igazgató választmány, részint pénzhány, részint a mostoha időjárás miatt a tervet elejtette és így csakis a kolozsvári jótékony nőegylet tárlatán működhetett közre a szakosztály, a hol 8 tag összesen 150 faj alma, körte és szőlővel vett részt, azonkívül ki volt állítva Brassai József tagtárstól a dévai gazdasági vándorgyűlés által megállított 60 alma és 60 körtefaj sajátkezű leírása és rajza.

A gyümölcsök izlelése ugy szólván egész éven át szakadatlanul folyt; izlelésre került: eper 4, őszibarack 2, meggy 8, szilva 9, cseresznye 11, szőlő 50, alma 112 és körte 167 faj.

A közgazdasági szakosztály, mely részben a meg nem alakult állattenyésztési szakosztálynak teendőit is végezte, több ülésben fontos ügyekkel foglalkozott, melyek közül érdekesebbek a gazdasági sorsjáték tervezete, a lóremonda és csikótelepek ügye, a birtokrendezés kérdése, a len- és komlótermelés czélszerűségének tárgyalása, a községi bika-tartás ügye, sat.

A szőlészeti szakosztály több ízben a phylloxera félelmes terjedésével foglalkozott, és ennek korlátozására nézve illetékes helyen a kellő indítványokat megtette. Mult tavasszal a rajnai riesling és veres borokra nézve összehasonlító borkóstolást rendezett, melynek teljes sikerültét ismét a szokásos közöny gátolta, legelismerésméltóbb munkát azonban avval végzett, hogy számos és alapos tanácskozások folytán egy „szőlészeti szabályrendeletet“ dolgozott ki, mely a bortermelő megyéknek és a nmlgu ministeriumnak is megküldetett.

A földmivelési szakosztály a cukortermelési kísérletek programját állapította meg, az erdészeti szakosztály pedig tagok hiányában meg nem alakulhatott.

Ezeken kívül esetről esetre egyes ad hoc bizottságok és küldöttségek is működtek, így az egérpusztítás meggátolása ügyében, a kolozs-monostori vizsgálatok tárgyában sat.

A könnyörületlen halál az elmúlt évben 6 derék tagtárstól fosztott meg bennünket, elhunyt szőlőszetünk nesztora Dr. Entz Ferenc, ki tisztelbeli tagjaink sorában foglalt helyet,

Lengyel Gábor, Barcsay Miklós, Nagy Elek és Wagner Frigyes alapító, valamint Sigmond Elek évdijas tag — nyugodjanak békével!

A tagszaporodás bár nem oly jelentékeny, mint az elmúlt évben volt, de eléggé örvendetes. Mindenekelőtt megemlítjük, hogy alelnök Szabó József, eddig évdijas, az alapító tagok sorába lépett, évdijas tagokul pedig felvétettek: Voith Gergely, Dr. Szaniszló Albert, a torda-aranyosi gazdasági egyesület, Sárosy Pál, Kovács József, Buda Géza, Brázovay Elek és Báró Kemény Ödön, összesen 8 új tag.

Az egyleti köztelek ügye az elmúlt időszakban felette nagy mérvben vette igénybe tevékenységünket! Mindenekelőtt megkísértetett a bérbeadás, de miután a beérkezett ajánlatokat az igazgató választmány elfogadhatóknak nem találta, a házi kezelés szüksége állott elő, még pedig a lehetőségig megszorítva, azaz szakítva az eddigi költséges rendszerrel, mely a kereslet és kínálat alaptörvényéről megfelejtkezve, aránylag roppant nagy területet tartott faiskolai művelés alatt. A kertészeti szakosztály eléggé nem méltányolható buzgósággal a tervet kidolgozta, melyet az igazgató választmány is azon hozzáadással fogadott el, hogy a kertészi állomást fennhagyandónak határozta, míg a szakosztály többsége egy ügyes kertészlegényt elégségesnek tartott. Az új terv szerint a köztelek következőleg lesz beosztva: anyafakert 280 darab fára, melyben a legajánlatosabb alma, körte, szilva, kajszinbarack, cseresznye és meggyfajok lesznek termelendők, egymástól 3 □ ölnyi távolságra, miglen az őszi barack a kerítés melletti redélyen lesz elhelyezve. Lesz továbbá egy nagyobb faiskola nyolcz 200 □ öles táblákra osztva alma és körte számára; egy kisebb faiskola pedig négy 100 □ öles táblával a szilva, kajszinbarack, cseresznye és meggy számára; az őszi baracknak külön hely fog kijelöltetni. Lesz azután vető- és vadoncziskola 360 □ ölen, külön az ápolyda vagy ispotály részére pedig 120 □ öl. A borszőlő: rajnai risling, oportó és pineau noir összesen négy táblán két holdnyi terjedelmel egyelőre fennmarad; a traminerrel ellenben a kereslet hiánya miatt fel kellett hagyni. Az asztali szőlő négy táblán közel fél holdra van kiterjesztve; 166 □ öl a múlt évben lett jó és értékes fajokkal beállítva. Asztaliszőlő-gyökerzetetőnek 240 □ öl lesz fenntartva, míg az esetleg fennmaradó borszőlővessző külön helyen lesz elültetve. A nagy és kis faiskola közti sarkosan kinyuló tábla málna, köszméte és veresszőlővel lesz beállítva, a bejárattól balra a trágya-telep, melegágyak és esetleg üvegház lesznek elhelyezve. Ha számba vesszük még a kertésznek $\frac{1}{4}$ hold, a kertészlegénynek $\frac{1}{16}$ holdnyi földjárandóságát, fennmarad még a csűr és mostani borszőlő között körülbelül egy holdnyi terület, mely ha a csemeték onnan lekerülnek, szintén értékesíthető lesz. A két faiskola 3600 db. csemetét fogad be évenként, melynek 25%-át leszámítva, még mindig 1000 frt árú felül eladható fa fog rendelkezésre állani; a bor- és asztali szőlő, valamint az oltógaly, répa, répamag és vegyesek jövedelmét pedig 500 frtra számítva, 1500 frt lenne

az évi bevétel. Evvel szemben a kiadások is szabályozhatók lesznek az által, hogy a rendszer teljes keresztülvitele után majd minden munka bizonyos általányért szakmányban lesz kiadható és így alapos reményünk van, miszerint a deficit legrosszabb esetben is annyira apad, hogy az évi 3 400 frton tulmenni nem fog. De miután a rendszerváltozás maga is mindig költséggel jár, e javulás csak két három év múlva állhat be, azonban hogy ez irányban már is mennyi történt, azt nem csak a kert megváltozott alakja, hanem a kérlelhetetlen számok is bizonyítják. Volt ugyanis a múlt évben — tisztán a köztelket véve fel — kerek számmal 1300 frt deficit; de ha tekintetbe vesszük, hogy ebből 145 frt még az 1876-ik évet terheli, ha felszámítunk 223 frt oly rendkívüli költséget, mely többé vissza nem tér és ha végre nem hagyjuk figyelmen kívül a beruházásra tett 228 frt kiadást; akkor a mutatkozó tulajdonképeni hiány csak 700 frt. Mindez nem ügyes számcsoportosítás, hanem okmányokkal és tényekkel igazolt valóság, melyről a t. tagtársak közül bárki és bármikor teljes meggyőződést szerezhet. Ha még felhozzuk azt, hogy a kertészeti szakosztály a rendszerváltoztatás költségeit külön 800 frtra tette; akkor világos, hogy köztelkünk kezelése helyes uton halad.

Régi kertészünktől Dugaszi Alberttől, kinek bérleti ajánlatát az igazgató választmány el nem fogadta, megválvá; Krézsek István személyében ez állomás 1877. mártius 1-étől kezdve betöltetett, ki is eddig kötelességét megelégedésünkre teljesítette. Közvetlen vezetése alatt a munkák jól és gyorsan folytak és a felhasznált 1338 napszám, mely átlag 50 krba került, haszonnal volt alkalmazva. A rendszeren vezetett munkakönyv, melynek adatait a titkár naponta, nagy dologidőben többször is személyesen ellenőrizte, a nagymérvű tevékenységről hű és érdekes felvilágosítást ad.

A régi rendszer egyik főhibája abban állott, hogy elragadtatva a fajok sokaságának csábjaitól, sokszor csak a név és nem az érték után indulva, számos oly idegen faj is szaporításra talált, melynek becse, legalább nálunk, felette problematicus és így a vásárló nagyobb közönség is a téves uton haladt, a helyett hogy éppen innen kapta volna a helyes irányt! Ez jövőre merőben másként lesz! Az említett faiskolákban kevés számú, de nálunk kipróbált és kiválóknak bizonyult fajok lesznek csak termelve, úgy hogy a vevő bármelyiket vegye, mindenkor elismert jóságut fog kapni; a ki pedig nagyobb gyűjteményre kíván szert tenni, annak az anyafakert szintén kiváló fajainak oltógalyai fognak rendelkezésére állani; azonkívül az egyesület külön fajtákon időről időre a felmerülő újdonságokkal kísérletet fog tenni és a jónak bizonyultat, de csakis azt, először az anyafakertbe sorolni s ha esetleg itt is kitűnőnek bizonyul, akkor tán a nagybani termelésre is felvenni. Így nem lesz kizárva minden intézménynek létkérdése, a haladás, de ez nem leendő rohamos, hanem lépésről lépésre következetesen, de biztosan előnyomuló. Mindezekből azt hisszük a t. közgyűlés azon megnyugtató meggyőződést fogja meríteni, hogy az egyleti köztelek ezen módon fejlesztve és fenntartva tulaj-

donképeni rendeltetésének teljesen meg is fog felelni! Azon nem várt esetben pedig, ha a csemeték és vesszők eladására alapított jövedelem csökkenése a megszorított kiadásokat is tulterhesnek tüntetné fel, az anyafakertnek kibővítése s a faiskolai és szőlészeti miveleti ágak fennhagyásával az egyensúlyt a tulajdon kezelés mellett is helyre lehetne állítani, vagy pedig a kedvezően fekvő és rendbehozott nagy területet bérbeadás által is értékesíteni.

Evvel kapcsolatosan a községi faiskola ügyének minden állásáról is röviden meg kell emlékeznünk. Mult évi közgyűlésünkön csak annyit jelenthettünk, hogy városunk t. hatósága a közteleknek kerítésen kívül eső részét kívánta e célra igénybe venni, de erre akkor határozott választ nem adhattunk, mert a hirdetett bérlet ezen részre is kiterjedt. A haszonbérlet meghiusulása után a ns. város újból ártirt és kérte annak átengedését vagy egészen díjtalanul, vagy a tulajdonjog elismerése címén fizetendő csekély bér mellett.

Igazgató választmányunk bár a nevezett helyet, mint azt a t. tanácscsal szemben többször is kifejtette, faiskolának nem a legalkalmasabbnak tartja, mégis miután az csak ideiglenesen kéretett és a t. tanács kijelentése szerint arra más alkalmasabb hely nem kínálkozott, nehogy az üdvös intézmény létrejöttét tagadása által lehetetlenné tegye, vagy bár késleltesse, azt ha és a meddig az tényleg faiskolának fog használni, évi 5 db. cs. kir. aranyért átbocsátani s ily értelmű szerződést kötni késznek nyilatkozott. azóta majdnem egy év mult el, de tudunkkal egy lépés sem történt a cél felé, sem a szerződés meg nem kötött, sem az illető telken a munkálatok meg nem kezdettek; az egész tevékenység arra szorítkozott, hogy az ott termelt luczerna több ízben lekaszáltatott és a város majorsági ökrei által kétségkívül jó étvágygyal elfogyasztatott! Az igazgató választmánynak tehát legközelebről elodázhatlan köteletségévé fog válni, a faiskolának létrejötte érdekében újból is felszólalni s azon nem várt esetben, ha ezen ismételt sürgetés is siker nélkül maradna, a közel három holdat tevő területet megfelelőbb értékesítés végett saját használatába visszavenni.

A nagy-utcai szőlőtelep a majusi fagyot most sem kerülte ugyan ki, de ennek romboló hatása ezuttal csak az oldalra terjedt ki, míg az aljban jó termés diszlott, melyet aránylag kedvező áron lehetett értékesíteni. Maholnap e telep egy nagy kiadással fenyeget, mert kerítése oly rozzant, hogy részben ujitást, részben gyökeres javítást igényel; a mult évben takarékosági szempontból pár forint költséggel csakis a már elodázhatlan igazítások lettek végrehajtva.

Az „Erdélyi Gazda“ mult évi folyama már azon vezérelvek szerint lett kiállítva, melyet az 1877-ik évi közgyűlés titkári jelentése elősorolt, azaz mint programjában is mondá, igyekezett „rövid, de velős és időszerű cikkeket hozni és minden számban a mezőgazdaság sokféle ágának kisebb-nagyobb mérvű méltatására törekedni, úgy hogy a lap érdekes, tanuságos és változatos tartalmával az olvasó

figyelmét nemcsak lekösse, de nekie a gazdasági év minden szakában lehetőleg arról nyujtson felvilágosítást, vagy tájékozást, minek ismeretére azon időben leginkább szüksége van!“ Hogy e nehéz feladatot a szerkesztő bizottság megnyíben oldotta meg, annak megítélésére közelfekvő okoknál fogva illetékesek nem vagyunk, de azt hisszük, hogy az utörés nehézségeit is méltányolva, határozott haladást lehetett a korábbi évek nem eléggé körvonalozott irányával szemben constatálni. Érdekes lesz felemlíteni, hogy az elmult évben 74 munkatárs működött közre, kik a lapnak összesen 434 oldalából 177-et (41%-ot) töltöttek be és ezért összesen 750 frt 21 kr. tiszteletdíjat nyertek, 57 oldalt (13%-ot) tettek a hirdetések, 30 oldalt (7%-ot) az egylet hivatalos közleményei foglaltak el, 124 oldal (28%) más lapokból vagy ismertetett szakmunkákból átvett cikkek által volt igénybe véve, végre a szerkesztő saját dolgozatai 46 oldalra (11%) terjedtek ki. A lap a mult évben 510 példányban ment szét, ebből volt tagsági, csere és tiszteletpéldány 400, külön előfizető pedig csak 110. Tagadhatatlan, hogy e szám felette csekély és a hozott áldozatokkal nem áll kellő arányban, de más részt az is kétségbevonhatlan, miszerint a gazdaközönségnek épen azon osztálya, melyre a lap új irányával leginkább támaszkodnék, volt az utóbbi években leginkább sujtva, úgy hogy még a nem nagy előfizetési ár is tetemes kiadás gyanánt tünt fel. A szerkesztőbizottság ezen indokot is méltányolta és az igazgató választmány beleegyezésével az előfizetési árt az eddiginek felére, tehát két forintra szállította le, oly ár, mely az osztrák-magyar birodalom ilyenmü lapjait tekintve, ma példátlanul és egyedül áll. De hogy a lap ne csak olcsó, de e mellett lehetőleg jó is legyen, a szellemi kiállítás egész költsége változatlanul lett fennhagyva! Az egyletnek célja természetesen nem lehet más, mint a gazdasági ismereteknek lehető legszélesebb körben való terjesztése s általánosítása, mire nézve kétségtelenül legalkalmasabb közvetítő egy olcsó és jó lap, de tekintve azt, hogy szűkebb hazánk magyarajku gazdaközönsége a lakósságnak minő nagy számát teszi; méltán meglehetne várni, hogy egy ily vállalat a saját erején is fennállhasson, azaz a nélkül, hogy, mint évek óta, államsegélyre szoruljon. A birtokosok, gazdatisztek, lelkészek, tanítók, a községek, olvasó egyletek és társalkodók mind hivatva vannak az „Erdélyi Gazda“ pártolására és terjesztésére.

Ha főuraink gazdatiszti személyzetük részére a lapot megrendelnék, vagy azokat annak jártatására buzdítanák; ha megyei főtiszteink, tanfelügyelőink, espereseink azt a maguk hatáskörében kellően terjesztenék, akkor az önálló fennmaradásra megkívántató példányszám busásan fedezve lenne.

Ott van továbbá a hirdetési rovat, mely úgy a vevőnek, mint az eladónak nagy kárára még mindig nincs úgy igénybe véve, mint kellene; ennek díjai is egy harmadrésszel lettek leszállítva, azonfelül pedig a tagoknak és előfizetőknek nyujtott kedvezmény is fenntartva. A közelebbi évek

meg kell hogy mutassák, valjon alapos volt-e feltevésünk, midőn a tömeges pártolásban bizva, mindezen áldozatokat meghoztuk; vagy pedig, hogy a tényezők latolgatásában tévedtünk és oly vastag indolentiával állunk szemben, mely mint gyógyíthatlan, ily nagy költség indokolását meg nem engedi.

Meg kell még említenünk, hogy az „Erdélyi Gazda” 1877-iki-évfolyamából 80 felesleges példány a tanfelügyelőségek útján érdemes és érdeklődő néptanítók között osztott ki.

Szőlészeti vándortanárunk az 1877-ik évben az Almás vize mentét járta be Bánffi-Hunyadtól egészen Zsibóig, mely községek a régebben kiadott szőlészeti statistikában benn sem foglaltattak. Ezután a szilágyi borvidék zilahi kerületében 26 községet látogatott meg, jelentései a kellő időben a titkári hivatalhoz beadattak.

A nmlgu ministerium az elmúlt évben is anyagi gyámlításban részesíté egyletünket, melyért fogadja őszinte köszönetünket, a segély összege a lap fenntartása és a vándortanár fizetése czimén 1600 frtot tett. Nagy hálával emlékezünk meg továbbá a nmlgu ministeriumnak azon előzenységéről is, mellyel egyletünket az általa kiadott vagy segélyezett szakközlönyök- és könyvekben részesíteni kegyeskedett; ezen becses adományok a lefolyt évben is tetemesen gyarapították egyletünk könyvtárát, melynek szaporítására azonkívül még pénztárunkból is jelentékeny összeget vettünk igénybe.

A nmlgu ministerium 1877 folyamán több ízben véleményadásra vagy jelentéstételre hívta fel egyletünket: véleményt adtunk a viaszhamisítás meggátolása ügyében; az angol kormány által az egérkárok iránt beküldött terjedelmes kérdőívre egy, a tudomány és gyakorlat kiváló egyneiből felkért enquete nyilatkozata alapján tüzetesen válaszoltunk; a len- és kendertermelés mikénti felkarolása ügyében nézeteinket elmondottuk; a borgyártás elleni törvényjavaslatot illetőleg pedig legjobb meggyőződésünk szerint kijelentettük, hogy azt bemutatott alakjában sem szükségesnek, sem czélszerűnek, sem keresztülvihetőnek nem tartjuk. De a midőn az ilynemű törekvéseket, melyek borászati hírünknek még ártalmára is lehetnek, elítéltük; másrészt nem hallgathattuk el, hogy létezik a hamisításnak egy oly neme, mely bortermelésünk és borkereskedésünk hitelét egyaránt rontja és ez: a boroknak hamis név alatt való áruba bocsátása; mely hamisítást azonban ritkán a termelő, hanem legtöbbször a kereskedő — bel- vagy külföldi — követi el. De ennek meggátolására is nem a törvényt hisszük legalkalmasabbnak — ily irányu javaslat különben közelebbről terjesztetett elő képviselőházunkban — hanem a mi legüdvösebb, leghatályosabb: a hiteles beszerzési forrásoknak megnyitását és szaporítását, hogy a fogyasztó lehetőleg közvetlenül érintkezhesse a termelővel; ekkor azután el volna érve az ily kisebb-nagyobb mérvben homályos és könnyen kijátszható törvényjavaslatok jó akaratú intentiója, hogy t. i.

csakis ugynevezett természetes, tiszta és valódi bor kerüljön fogyasztásra.

A kolozsmonostori m. kir. gazd. tanintézetnél megürrült állami ösztöndíjakért és szabadhelyekért folyamodónak kérvényét átvizsgáltuk és ennek alapján a kijelélést megtettük, melyet a nmlgu ministerium változatlanul elfogadott és megerősített.

A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara megkeresése folytán a borgyártás kérdésében a fentebb soroltak értelmében nyilatkoztunk; mely véleményt a t. kamara teljesen magáévá tett. Ugyanonnán figyelmeztetve lévén, hogy marhakereskedésünk fejlődésének akadályául még mindig a marhavész által indokolt kiviteli tilalmak szolgálnak; ezen figyelmeztetés alkalmat adott arra, hogy egyletünknek e kiváló fontosságú ügyben még 1875 martius 1-én a képviselőházhoz intézett tüzetes kérvényének ellátása újból is és erőlyesen megsürgettessék; mire nézve tagtárs és országgyűlési képviselő Bokros Elek mult évi februar 5-iki válaszmányi tilésünkben külön felkérésre késznek nyilatkozott e tárgyban mielőbb interpellálni, hogy azonban e felszólalás tényleg megtörtént-e, arról mindeddig tudomásunk nincs.

A brassói kereskedelmi s iparkamara megkeresése folytán és hozzája csatlakozva a birtokrendezési kérdésnek mielőbbi kedvező ellátásának érdekében tettünk a nmlgu ministeriumnál lépést, melyre csakhamar azon megnyugtató választ nyertük, hogy a felterjesztés az igazságügyministerium teljes figyelmébe ajánlatott. Ugyancsak e kamara a len- és komlótermelés mikénti előmozdítása ügyében kért tőlünk véleményt, melyet készséggel megadtunk.

A szepesi gazdasági egylet tudatta, hogy saját felvidéki juhait a nagy testű erdélyi juhok bevitelére és keresztezésével javítani kívánja és azoknak beszerezhetése iránt utmutatásokat kért, mire az erdélyrészi juhvásárok sorozatát és kiválóbb juhtenyésztőink neveit közöltük és egyáltalában minden tőlünk telhető szolgálatra késznek nyilatkoztunk.

Udvarhelymegye felkérésünkre a területén alkalmazásba vett szarvasmarha-tenyésztési szabályrendeletet beküldvén, azt némi megjegyzésekkel lapunkban is közöltük és szűkebb hazánk törvényhatóságainak elfogadás és követség végett megküldöttük. Ugy látszik, hogy a jó példa utánzásra talált, sőt újabban a nmlgu ministerium is körrendeletet bocsátott ki e tárgyban.

Hunyadmegye alispánja mult octoberben mérgező hatású buzát és abból sült kenyeret küldött be hozzánk véleményezés végett. A vizsgálat Dr. Szaniszló Alhert és Tuba Lajos kolos-monostori tanárok szivességéből megejtve, kimutatta, hogy a mérgezés oka a nagymennyiségű szédítő vadóc (Lolium temulentum) magvaiban rejlik, mely érdekes eredmény lapunk hasábjain is közzététetett.

A jász-nagy-kun-szolnokmegyei községi faiskolai javaslatot, bár elvileg helyesnek találtuk, de annak kivitelét oly költségesnek, a fedezetül ajánlott közmunkát annyira ide nem fordíthatónak kellett tartanunk, hogy, az erdélyi

ország részre legalább, e tervnek ily módosítások szerinti megvalósítását ajánlani nem lehetett.

A nagy-szebeni katonai parancsnokság a Királyhágón innen létező magán méneseket és lótenyésztőket, valamint a lovak rövid jellemzését tudatni kérte, mely kívánságnak a lehető legpontosabb adatok beküldésével feleltünk meg.

Az elősoroltakon kívül még több hatóság, egylet és testület tisztelt meg bennünket avval, hogy felterjesztéseit és beadványait velünk közölte, vagy a mieinkhez felkérésünkre pártolólágg csatlakozni sziveskedett.

Önálló agendáink közül megemlítjük, hogy egy buzgó tagtársunk indítványa folytán a lefolyt évben a cukorrépának különböző vidékeken való termelésével volt kísérlet teendő. E czélból a földmívelési szakosztály részletes utasítást dolgozott ki, mely mellett több megyében és gazdasági egylet területén 10 kilo jó minőségű mag lett kiosztva számos termelő között. E kísérlet eredményével azonban teljességgel nem lehetünk megelégedve, mert a mai napig mindössze csak 5 termelő tartotta érdemesnek jelentését beküldeni, ez pedig oly csekély adat, mely komoly következtetésekre alapul nem szolgálhat.

Valamivel jobban sikerült a borászati szakosztály által rendezett összehasonlító borkostolás, mely ezuttal a rajnai riesling és veres borokat ölelte fel. Vagy 200 felhívás és statisztikai kérdőív lett az ismert termelőkhez kiküldve. Azonban csak 17 termelő teljesítette az egyletnek kérelmét és mindössze 38 riesling és 15 veres bor került bírálat alá, úgy hogy az unalomig szemünkre vetett indolentia itt is szomorúan igazolta magát. Daczára e csekély számnak, constatálni lehetett, hogy a riesling az arra való expositiókban hálás talajra talált, miglen a veres bor termelésében sokat kell még tanulnunk nagy mestereinktől, a francziáktól, ha azt akarjuk elérni, hogy a mi veres borunk is a világ piaczára kerüljön.

A múlt év őszére tervezett gyümölcskiállítás a rossz termés, de főleg a pénzhiány miatt elmaradt, mint azt fentebb, a kertészeti szakosztály tárgyalásainak vázolásánál már megemlítettük.

A phylloxera ügyét az elmúlt évben sem tévesztettük el szem elől és midőn ismételve hire járt, hogy e veszélyes rovar a gyümölcsfák gyökérzetén is tanyát üt; azonnal felkértük a nmlgu ministeriumot, hogy minden rendelkezésére álló módon e hir mibenállásáról meggyőződést szerezni kegyeskedjék; honnan azon választ nyertük, hogy e feltevés még eddig bizonyítva nincs és egyszersmint felhivattunk az ügyet továbbra is éber figyelemmel kísérni.

Miután egyletünk szükremért jövedelmét a rendszeresített kiadások emésztik fel, a mezőgazdaság egyes ágainak anyagi előmozdítására pénzerővel nem rendelkezünk. Ezen segitendő, a közzgazdasági szakosztály sorsjátékot tervezett, mely évről évre állandóan tenyészállatok, gépek és eszközök, valamint értékesebb magvak kisorsolását czélozta és ezen közhasznu vállalatnak illetékmentességét kérte. Az érdekelt ministeriumoknak nem is volt elvi ellenvetésük,

csak azt kötötték ki, hogy az illetékmentesség minden egyes alkalomra külön, a bemutatandó részletes terv alapján kéressék. A kedvezőtlen viszonyok azonban, mellyel gazdaságunk jelenleg küzd, a sikert kétségessé tették és azért az igazgató választmány czélszerűbbnek látta a terv kivitelét jobb időkre halasztani.

Lótenyésztésünk ügyében az elmúlt évben többször nyílt alkalom és pedig mint örömmel jelenthetjük, sikeres lépéseket tenni. A közös hadügyministerium ugyanis komolyan foglalkozott a remondák 3 éves korukban való bevásárlásának és a csikótelepek berendezésének kérdésével. Midőn hire járt, hogy az itteni lószükséglet külforrásból fog fedeztetni, azonnal kérvényt intéztünk az illetékes helyre és onnan kedvező válaszul azt nyertük, hogy a 2-ik és 3-ik huszárezred a lóvásárlást ezentul szabad kézből fogja eszközölni. A kolozsvári lószorozó bizottság, melynek feloszlatása már-már kimondva volt, egyletünk közbenjárására fennhagyatott, sőt alkalmunk nyílt a lószorozásra vonatkozó óhajainknak is bizalmas uton kifejezést adhatni és alapos reményünk van, hogy azok közelebből teljesülni is fognak. A csikótelepeket illetőleg a nagy-szebeni katonai parancsnokság megkeresésére külön felhívást bocsátottunk ki, melyre számos birtokos jelentkezett, kik helyiségeiket és térségeiket a mondott czélra felajánlották. Ez ügy azonban az előkészületi stadiumon nem haladhat tul mindaddig, míg az arra szükséges költségeket a delegatiók meg nem szavazzák.

A „Szólészeti szabályrendelet“, melyről fentebb már röviden említést tettünk, példátlanul gondos és fáradságos munkálkodásnak volt eredménye, melyben a szólészeti szakosztálynak, külön albizottságának és az igazgató választmánynak egyaránt nagy része van, nem felejtkezvén meg az eredeti dolgozat buzgó szerzőjéről, Gróf Schweinitz Gyuláról sem. A XXI cikkre és 74 §-ra terjedő szabályrendelet áprilbó 20-iki ülésünkből lett szűkebb hazánk borteremelő megyéihez kiküldve s a nmlgu ministeriumnak is bemutatva és felette sajnálnók, ha ezen kiváló szaktekintélyeink közreműködésével létrejött munkálat csakis arra szolgálna, hogy municipiumaink poros actahalmazát egy új számmal szaporítsa, pedig fájdalom, eddig nincs tudomásunk róla, hogy jobb sorsra érdemesítették volna.

Midőn a kolos-monostori m. kir. gazd. tanintézet szives meghívása folytán egyletünk az ottani vizsgálatokra képviselőket küldött, azokat egyszersmint avval is megbizta, hogy az ott tapasztaltakról jelentést tegyenek. Ez megtörténvén, igazgató választmány az elősoroltakat annyira közérdekieknek találta, hogy azok nyomán külön felterjesztést intézett a nmlgu ministeriumhoz, főleg a tagosítás végrehajtásának sürgetése, a felvételi feltételek szigorítása és a gyakorlati oktatásnak kiterjesztése tárgyában és ha a válasz nem is minden tekintetben ígérhetett ezuttal ellátást, legalább a vázolt hiányok így p. a mürzthali tehének hasznavehetlensége, egyes tanhelyiség meg nem felelő volta vagy teljes nélkülözése stb. illetékes helyen is el lettek ismörve.

Az elmúlt évben ugyancsak a kolos-monostori tanintézet két ösztöndíj lett egyletünk által kiosztva: ugyanis a „Gróf Mikó Imre emléke“ című Szabó József III-ad éves, az általunk kezelt Bors-alapítvány pedig Benkő Sándor szintén III-ad éves növendéknek; mindkettő kitűnő tanulója volt a nevezett intézetnek.

Mult évi közgyűlésünk alkalmával volt szerencsénk arról jelentést tenni, hogy az erdélyrészi birtokállományi állapot feltüntetését akként fogjuk eszközölni, hogy a visszaérkező és kitöltött községi kérdőíveket járasonként és megyénként összegezve, az eredményt és az abból folyó következtetéseket bemutatjuk. E nagyszabású munkálatnak azonban még csak elején vagyunk, nem csak azért, mert a 15 megye közül eddig csak hét küldte be adatait, hanem főleg azért, mert a beküldött ívek egyszerű kérdéseire igen sokszor zavaros, hamis vagy egyáltalában elfogadhatatlan választ nyertünk; továbbá mert a most folyó katasteri munkálat miatt a birtokívek sok helyt beszédetvé, az adatok pontosan közölhetők nem voltak. Teljesen készen áll Brassó- és Szébenmegye, miglen Háromszék, Csik, Besztercze-Naszód és Szolnok-Dobokánál a helyes adatok be vannak ugyan vezetve, de a kiigazítás végett kiküldött hiányos kérdőívek visszaérkezéséig le nem zárhatók. Hunyadmegye adatai még feldolgozva nincsenek.

A párisi közkiállítás ügye a lefolyt évben nagy mérvben foglalkoztatta egyletünk igazgató választmányát. A februárban tartott enquete egyletünk elnöke és titkára által volt képviselve s a kolozsvári vidéki kiállítási bizottság alakításánál a helybeli kereskedelmi s iparkamarával együttesen közreműködött. Nehogy azonban a világversenyen hozzánk nem illően legyünk képviselve, el lett határozva, hogy ismertebb termelőink, a mennyire csak lehet személyesen kerestessenek fel és nyeressenek meg a részvételre. Miután e célra a kiállítási alaphól semmi segílyt nem nyertünk, egyletünk kedvezőtlen anyagi helyzetének dacára meghozta az áldozatot avval, hogy ezen utazások költségeit fedezte és a nyomtatványok kiadásait hordozta, mi együttesen 200 frton felül tett, melynek fedezése a tavalyi költségvetésben 500 frttal szerepelt, de elmaradt vándorgyűlés tételére lett utalva. Az erdélyi pinczeegylet pedig eléggé nem méltányolható önzetlenséggel késznek nyilatkozott a beérkező borokat raktározni, kívánatra kezelni, csomagolni, egy szóval a kiállításra készen elepediálni. E vállvetett fáradozásnak meg is lett sikere, a mennyiben 175 terménykiállítót és 124 borkiállítót 326 féle borral jelenthetünk be. A terménykiállítók központosítása Budapesten történik, a bor pedig elküldés előtt itt lesz szigorú és névtelen kóstolás alá vetve s csak az kibocsátva, mely minden tekintetben arra érdemes. Gondoskodva van arról, hogy boraink etiquettirozása csinos legyen, a melléklendő statisztikai lapocskán pedig a főbb termelési és forgalmi adatok, valamint az illető bor szesz- és savtartalma lesz feljegyezve. Így felszerelve azt hisszük, bátran indulhatunk ut-

nak és remélhetőleg ép oly sikert fogunk aratni, mint mi nőt a bécsi kiállítás kitüntetései számunkra biztosítottak.

Az octoberhó közepén Háromszéken kiűtött marhavész, mely csakhamar Brassó- és Fogarasmegyékben is elharapódzott és még mai napig sincs elfojtva, szomorú kötelességévé tette egyletünknek felszólalni és hivatkozással a még 1875 martius 1-én az országgyűléshez beadott és onnan a földmívelési ministeriumhoz áttett maig is ellátatlan, tüzetesen indokolt folyamodásunkra, újból kértük a kérődzőknek a keleti tartományokból való behozatalának eltiltását, vagy legalább az 1874. XX. t. cz. azon módosítását, hogy midőn Romániában marhavész uralkodik, határunk teljesen zárassék el. E felszólalás, mely azonkívül még több fontos pontot tartalmazott, a lapokban is közöltetvén, eléggé ismeretes; a nmlgu ministerium nem is késett arra először a „Budapesti közlöny“ hasábjain, azután közvetlenül egyletünkhez intézve beható választ adni. E feleletet azonban igazgató válaszimányunk nem vehette egyszerűen tudomásul, mert egyrészt vádolva voltunk avval, hogy a marhavész kiütésének körülményeit nem eléggé hiven adtuk elő, másrészt pedig — a mi fontosabb — mert a nmlgu ministerium e válaszában kijelentette, hogy az idézett törvényczikk egyoldalul meg nem változtatható, miután az 1872-iki bécsi nemzetközi állatorvosi conferentia elvein alapszik. Az igazgató válaszimányunk egykezett ezen állítás helyességét megczáfolni, midőn mindazon államokra utalt, kik a conferentia megállapodásaiban képviselőik által résztvettek ugyan, de veszély idején mindazonáltal határait elzárják és ezen tiszteletteljes felterjesztését is sajtó utján nyilvánosságra hozva, megmaradt és meg kell hogy maradjon ezután is azon állítása mellett, hogy hazánk a marhavész veszélyétől csak akkor lesz mentve, ha keleti sorompóinkat szoros őrizet mellet a kérődzők előtt bezárjuk.

Három héttel a marhavész kitörése után a nmlgu ministerium távirati uton tiltotta be a kérődzőknek vasuti szállítását az ország belsejébe, miután szerinte „feltehető“ volt, hogy a vészragály szűkebb hazánk távoli vidékeire is elterjedt!

E rendelet úgy a gazdákat, mint a marhakereskedőket érzékenyen sujtván, az ellene emelt panaszok következtében a kereskedelmi s iparkamara és egyletünk elnöksége együttes ülést tartott és egy tüzetesen indokolt felterjesztésben — mely a kamara jegyzőkönyvében közölve is van — a rendelet visszavonását kérelmezte, az ügy sürgössége miatt pedig a kérvény beadására külön küldöttséget kért fel, mely lépésnek kívánt sikere lett, a mennyiben a kérdéses rendelet már november 20-án visszavonatot, mely gyors és méltányos intézkedése a nmlgu ministeriumnak az érdekelte köröket a legnagyobb hálára kötelezte. —

Ime mult évi tevékenységünk főbb mozzanatainak vázlatos ecsetelése, mely ha nem mutat is minden tekintetben és teljesen kielégítő képet, annyit mégis bizonyít, hogy igazgató válaszimányunk a lefolyt időszakban is törekedett hivatásszerű kötelességének eleget tenni. Ha a t.

tagtársak buzgalma a jövőben növekedik, úgy közelebbi közgyűlésünk hivatalos jelentése kétségkívül még örövendesebb haladást fog jelezni.

A titkár jelentése helyeslő tudomásul szolgál. —

27. Egyleti pénztárnok Dr. Hintz György az egyleti 1877. évi zárszámadást terjeszti be; — egyelőre tudomásul szolgál.

28. A pénztárvizsgáló és költségvetést készítő bizottság nevében alelnök Szabó József a következő jelentést terjeszti be:

Tisztelt közgyűlés!

A tiszteletteljesen alólírott pénztárvizsgáló bizottság a következő jelentést terjeszti be.

Mindenekelőtt legkedvesebb kötelességünknek tartjuk kinyilvánítani, miszerint egyletünk számadásait ez alkalommal is a legnagyobb pontossággal vezetve találtuk, úgy, hogy ennek nyomán egyleti pénztárnok T. Dr. Hintz György ur fáradhatatlan buzgóságát a t. közgyűlés méltányoló elismerésébe a legmelegebben ajánljuk.

A nagy szorgalommal összeállított 1877-ik évi zárszámadás, rovatos vagyonkimutatás és vagyonmérlegben a múlt évi közgyűlés utmutatásait mind követve látjuk, egynek kivételével. Miután t. i. a Bethlen-féle alap javára letétéményezett 11,400 frt csak múlt december 31-én került a helybeli takarékpénztárnál kifizetésre, azon alap le nem volt zárható és csak 1878. januárhó 1-étől kezdve lesz mint „Néhai Gróf Bethlen László hagyománya“ 34,051 frt 30 krral az alaptőkéhez csatolandó.

Az egyenként kimutatott rovatok tételei bővebb magyarázatot nem igényelnek, csakis az „Erdélyi gazda“ rovatára nézve tartozunk kijelenteni, hogy a kimutatott 770 frt, 43 kr. hiánylatból 192 frt, mint a még befizetendő hirdetések ára beszámítandó és így a valóságos hiány 578 frtra apad le.

Minden egyes tételnek pontos megvizsgálása után számba vettük az értékpapirokat és a készpénzt. Találtunk az alelnök M. Báros Huszár Sándor ur ellenzárólása mellett a trezorban őrizve 25935 frt erdélyi urbéri kötvényt, 2100 frtban ugyanazt, mint Borsalapítványt és 31,300 frt magyar földhitelintézeti papirt. A készpénz a számadással egyezőleg 1241 frt 23 krral találtatott. Felvettük még a tor-dai vándorgyűléstől megmaradt 31 darab tiz francos aranyat és 11 darab ezüst forintot, melyek mint pénztári letétémény kezeltetnek.

Mindezeknek elősorolása után azon tiszteletteljes kére-ssel fordulunk a t. közgyűléshez, sziveskedjék pénztárnok Dr. Hintz György urat a fennhagyandók fennhagyásával az 1877-iki egyleti zárszámadás terhe alól felmenteni.

Tisztünkhöz tartozván még a folyó 1878-ik évi költségvetésnek elkészítése is, azt a következőkben vagyunk bátrak előterjeszteni:

I. Szükséglet:

1. Tisztviselők fizetésére 1500 frt.

2. Hivatalos helyiség bére, fűtése és legény-tartás	420 frt.
3. Az egyleti köztelek fenntartására	700 frt.
4. A nagy-utczai szőlő fenntartására	120 frt.
5. Postaköltségekre	200 frt.
6. Szaklapok és könyvekre	200 frt.
7. „Gróf Mikó emléke“ czimű ösztöndíjra	100 frt.
8. „Erdélyi gazda“ fenntartására	750 frt.
9. Különbféle nyomtatványokra	150 frt.
10. Vegyes és előre nem látott költségekre	160 frt.
Összesen	4300 frt.

II. Fedezet:

1. Kölcsönadott 7300 frt tőke után 8%	584 frt.
2. B. Bánffy Ádám 1050 frtos legatuma után 6%	63 frt.
3. Urbéri kötvényben 25935 frt n. é. után 1220 frt.	
4. Földhitelintézeti papirban 31,300 frt n. é. után	1720 frt.
5. Alapítványi tőkék és évdíjak után be- várható	713 frt.
Összesen	4300 frt.

A számadás és költségvetés egyes tételeire nézve kívánatra egyleti pénztárnok és titkár urak fognak részletes felvilágosítást adni.

Ezzel tiszteletteljes jelentésünket bezárva, maradunk a t. közgyűlésnek

Kolozsvárt, 1878. januárhó 31-én

alázatos szolgál:

Szabó József,

Dávid Antal,

kiküldött pénztárvizsgáló bizottsági tagok.

A jelentés helyeslő tudomásul szolgálván, közgyűlés elhatározza, hogy

a) egyleti pénztárnok t. Dr. Hintz György urnak fáradhatatlan buzgóságáért jegyzőkönyvi elismerést és köszönetet szavaz;

b) ugyanőt az 1877 évi egyleti zárszámadás terhe alól a fennhagyandók fennhagyásával, ezennel felmenti.

29. Az igazgató választmány a következő indítványt terjeszti elő:

„Tisztelt közgyűlés!

Az erdélyi gazdasági egylet igazgató választmányára folyó év és hó 4-én tartott üléséből a következő indítványt van szerencsénk a t. közgyűlés elé ferjeszteni:

„Ugy a nagy-utczai szőlőtelep, valamint az egyleti köztelek is tétessék eladóvá és az igazgató választmány hatalmaztassék fel kedvező ajánlat esetén az eladás fogantatására utólagos indokolt jelentés terhe alatt, addig azonban, mig ez lehetséges volna, mindkettőn az eddigi rendszer folytattassék.“

Ez indítvány indokolásául felhozható, hogy a nagy-utczai szőlő ma már sem szükségét nem pótol, sem figyelemben nem részesül a t. tagok részéről; úgy hogy költség-

vetésünkhöz mérten oly tetemes kiadást okoz, mely gyümölcsözőnek nem mondható.

A köztelek eladása mellett szól azon körülmény, hogy a kiadások évről évre inkább megszoríthatók lesznek ugyan az új rendszer keresztülvitelével, de a jövedelem befolyására nézve kezességet nem lehet vállalni és így esetleg egy nagy deficit állandósítása merülhet fel. —

Közgyűlés tüzetes és alapos vita után kimondja:

a) hogy az egyleti köztelket eladóvá nem teszi, hanem elvárja az igazgató választmánytól, hogy azt a titkári jelentésben is beemfoglalt terv szerint és a megállapított költségvetés keretén belül továbbra is kezelni fogja;

b) a nagy-utcai szőlőtelepet sem teszi eladóvá, hanem megbizja az igazgató választmányt, hogy a netáni hiányok pótlása vagy beállott rendetlenségek helyrehozása és a rozszant kerítésnek megjavítása és megújítása után oly módon intézkedjék, miszerint az ott levő értékes gyűjtemény nemcsak el ne vesszen, hanem szőlészetünk érdekében továbbra is fenntartassék, fejlesztessék.

30. Elnök Tisza László tekintettel a 10 ezer forintot haladó alapítványi kamat- és évdíjhátralétre, kéri a t. közgyűlést, mondaná ki ismételtén, miszerint a választmányt felhatalmazza, hogy ezen nagymérvű hátralék behajtása iránt a lehető legerélyesebben intézkedjék.

Közgyűlés a kért meghatalmazást egyhangulag megadja. —

31. Elnök Tisza László előterjeszti, hogy illetékes helyről nyert értesülése szerint, a párisi közkiállítás magyarországi központi bizottsága az egyleti titkár szolgálatait ezen kiállítás érdekében igénybe kívánná venni, és ebből folyólag indítványozza, miszerint bizassék meg az igazgató választmány avval, hogy az egyleti titkárnak e célból a kellő szabadságidőt megadhassa, azonban csakis úgy, hogy ebből az egyletre semmiféle anyagi teher ne hármoljék, valamint ezáltal az egylet egyéb érdekei hátramaradást ne szenvedjenek.

Közgyűlés az elnöki indítványt egyhangulag elfogadva, az igazgató választmányt ily értelemben megbizja.

32. Szentgyörgyi József a következő indítványt terjeszti be:

„Mélyen tisztelt közgyűlés!

Egyletünk alapszabálya kitűzi létünk és működésünk céljait, ha ezeket átvizsgáljuk azon szempontból, melyik és mennyire lett légyen elérve, be kell vallanunk, hogy ma az egylet 25 éves létekor céljai elérésének csak még kezdeténél vagyunk. Szomorúan kell hogy meglepjen, ha megfontoljuk, hogy az a csekély eredmény, amelyet kimutatunk, az ezerek milyen nagy számába került, oly annyira, hogy nem csak a folyó jövedelmet egészen, hanem az alaptőkénél is nevezetes részét felemésztette, úgy hogy az egyesület azon pontra jutott, mikép a magas kormány támogatása mellett is nem bírta volna működését tovább folytatni azon veszély nélkül, hogy létének alapját, az alaptőkét az eredeti szabályok világos határozata ellen el ne nyésztesse.

Mágnásaink egyikének példás nemes és nagylelkűsége — boldogult Gróf Bethlen László 30,000 frtot meghaladó hagyománya — megmentett a küzeledő végveszélytől.

De hogy a megmentés biztos legyen okvetetlen, hogy az eddigi működési rendszerrel felhagyjunk:

„E végből bátor vagyok indítványozni, hogy a kertészkedési munkássággal, a mely ma már a magánszorgalom által annyira el van foglalva, hogy egyleti uton sem közhasznót, sem dicsőséget nem szerezhet, hanem biztosan vagyoni elpusztulást; teljesen felhagyva, a szellemi tevékenység terére lépünk át, a mely nem tetsző mulandó, hanem valódi és állandó közhasznót nyújt.

Méltóztassék e célra elhatározni, hogy a két kert eladásával nyerendő tőkének kamatja gazdasági pályamunkák díjazására fordíttassék, addig pedig, míg az eladás megtörténhetnék, szolgáljon ezen célra az összeg, a mely fordíttatnék a deficit fedezésére, a melyet a kertek kezelése okoz, a kezelési deficit pedig megszűnik, a hogy az egylet készen nyilatkozik a kerteket az eladhatóságig bérkövetelés nélkül is a privát szorgalomnak átengedni.

Méltóztassék továbbá elvileg kimondani, mikép a kertek eladásával az egyleti titkár foglalkozása nagy mérvben apadván, a titkári állomás úgy fog szerveztetni, hogy a jelenben ez által igénybe vett összegből két fizetett szakosztályi jegyzőség is fog beállíttatni.

Az évek óta abbeli vajudás, hogy a kerti szakosztályon kívül még más szakosztály is tetteleg, azaz eredménybemutatólag működjék, meg nem fog szünni, ha fizetett szakosztályi jegyzők be nem állíttatnak.

Bátorodom végtére az 1-ső indítvánnyal összekötte, azon nézetet kifejteni, hogy az első pályadíjat azon műre lehetne kitűzni, a mely kifejti: mikép lehessen a gyümölcsészetet a hazában általánosítani és állandósítani, úgy kereskedelmi, mint közhasznú és e tekintetből főleg egészségügyi szempontból, alapítva az ebbeli adatokat azon tapasztalatokra, melyeket az eddigi ez irányú hatósági és magánintézkedések eredményeztek.

Lehessen-e a mű feladatát, a mai viszonyokat tekintve, az utak gyümölcsfákkal beszegélyezésére is kiterjeszteni? nem bírom megítélni.“

Miután a köztelek és szőlő el nem adatik, az indítvány ezen alapuló része önkényt elesik, a szakosztályi működés felelevenítése iránti kellő és sikeres intézkedéseket azonban közgyűlés az igazgató választmánytól elvárja.

33. Elnök Tisza László a jelen közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére: Bárá Huszár Sándor, Berde Áron és Farnos Elek tagtársakat kérévén fel, a közgyűlést bezárja.

Hitelesítik :
Bárá Huszár Sándor.
Berde Áron.
Farnos Elek.

Tisza László,
egyleti elnök.
Gamauf Vilmos,
egyleti titkár.